

Programowanie obiektowe

Wykład 10

Marcin Młotkowski

27 kwietnia 2017

Plan wykładu

- 1 Introspekcje (refleksje)
  - Duck typing w praktyce
  - Refleksje w praktyce: problem trwałości obiektów
  - Inne mechanizmy refleksji
- 2 Wzorce projektowe Template i Strategy
- 3 Projekt końcowy

Dynamiczne typowanie

- brak deklaracji typów zmiennych;
- dynamiczna (tj. w czasie wykonania programu) kontrola typów;
- *duck-typing*.

Wady i zalety statycznego typowania

Pod uwagę brane są tylko formalne typy obiektów.

Zalety

- kompilacja może uchronić przed elementarnymi błędami;
- możliwość wielu optymalizacji kodu wynikowego.

Wady i zalety statycznego typowania

Pod uwagę brane są tylko formalne typy obiektów.

Zalety

- kompilacja może uchronić przed elementarnymi błędami;
- możliwość wielu optymalizacji kodu wynikowego.

Wady

- konieczna jest kompilacja;
- kontrola typów może odrzucić programy poprawne;
- systemy typów mogą być błędne;
- czasem i tak konieczna jest kontrola typów.

Wady i zalety dynamicznego typowania

Ważne są nie typy, tylko implementowane operacje.

Zalety

- Szybkie uruchomienie prototypu;
- większe możliwości programistyczne

Wady i zalety dynamicznego typowania

Ważne są nie typy, tylko implementowane operacje.

Zalety

- Szybkie uruchomienie prototypu;
- większe możliwości programistyczne

Wady

- Wymaga większej staranności w pisaniu;
- czasem konieczna jest dynamiczna kontrola typów.

Praktyka stosowania dynamicznego typowania

Zadanie

Lista zadań TODO z możliwością dodawania nowych zadań.

Implementacja prosta

```
class Zadanie
  def initialize(data, tresc)
    @data = data
    @tresc = tresc
  end

  def data_opis
    return @data, @tresc
  end
end
```

Implementacja listy

```
class Todo
  def initialize
    @lista = ""
  end

  def <<(zadanie)
    data, opis = zadanie.data_opis
    @lista = @lista + data + ":" + opis + "\n"
  end
end
```

Scenariusz użycia

```
todoList = Todo.new
```

```
todoList << Zadanie.new("Dzisiaj", "Lista z Ruby")
```

Scenariusz użycia

```
todoList = Todo.new
```

```
todoList << Zadanie.new("Dzisiaj", "Lista z Ruby")
```

```
todoList << Zadanie.new("Pilne", "Zajrzyć na yebood")
```

Scenariusz użycia

```
todoList = Todo.new  
todoList << Zadanie.new("Dzisiaj", "Lista z Ruby")  
todoList << Zadanie.new("Pilne", "Zajrzyć na yebood")  
todoList << "Jutro: zakupy"
```

Scenariusz użycia

```
todoList = Todo.new  
todoList << Zadanie.new("Dzisiaj", "Lista z Ruby")  
todoList << Zadanie.new("Pilne", "Zajrzyć na yebood")  
todoList << "Jutro: zakupy"
```

```
refleksje.rb:18:in '<<': undefined method 'data_opis' for  
"Jutro: zakupy":String (NoMethodError)
```

Wersja bezpieczniejsza

```
class Todo
  def initialize
    @lista = ""
  end

  def <<(doZrobienia)
    unless doZrobienia.kind_of?(Zadanie)
      puts "Zignorowano "+ doZrobienia.to_s
      return
    end
    data, opis = doZrobienia.data_opis
    @lista = @lista + data + ":" + opis + "\n"
  end
end
```

Wersja bezpieczniejsza

```
class Todo
  def initialize
    @lista = ""
  end

  def <<(doZrobienia)
    unless doZrobienia.kind_of?(Zadanie)
      puts "Zignorowano "+ doZrobienia.to_s
      return
    end
    data, opis = doZrobienia.data_opis
    @lista = @lista + data + ":" + opis + "\n"
  end
end

todoList << "Jutro: zakupy"
Zignorowano Jutro: zakupy
```


Wady rozwiązania

```
class Egzamin
  def initialize(data, egzamin)
    @data = data
    @egzamin = egzamin
  end

  def data_opis
    return @data, @egzamin
  end
end
```

Wady rozwiązania

```
class Egzamin
  def initialize(data, egzamin)
    @data = data
    @egzamin = egzamin
  end

  def data_opis
    return @data, @egzamin
  end
end
```

```
todoList << Egzamin.new("Niedługo", "Programowanie")
Zignorowano #<Egzamin:0xb743c5e4>
```

Źródło kłopotu

Kontrolujemy typ danej, a nie jej funkcjonalność.

Duck typing

Sprawdźmy, czy umie kwakać, a nie czy jest kaczką.

Ponowna implementacja

```
class Todo
  def initialize
    @lista = ""
  end

  def <<(zadanie)
    unless zadanie.kind_of?(Zadanie)
      puts "Zignorowano " + zadanie.to_s
      return
    end
    data, opis = zadanie.data_opis
    @lista = @lista + data + ":" + opis + "\n"
  end
end
```

Ponowna implementacja

```
class Todo
  def initialize
    @lista = ""
  end

  def <<(zadanie)
    unless zadanie.respond_to?("data_opis")
      puts "Zignorowano " + zadanie.to_s
      return
    end
    data, opis = zadanie.data_opis
    @lista = @lista + data + ":" + opis + "\n"
  end
end
```

Definicja problemu

Obiekty trwałe

Obiekty, których stan bieżący jest zapisywany pomiędzy kolejnymi uruchomieniami aplikacji.

Zagadnienia

- odczytanie wartości pól obiektu i zapisanie np. w relacyjnej bazie danych;
- odczytanie wartości z relacyjnej bazy danych i utworzenie na tej podstawie obiektu.

Czego potrzebujemy

lista pól obiektu	<code>obiekt.instance_variables</code>
odczyt wartości pola obiektu	<code>obiekt.instance_variable_get(pole)</code>
nadanie nowej wartości polu	<code>obiekt.instance_variable_set(pole, wartość)</code>

Rozwiązanie 1.

Implementacja klasy `Saveable` implementującej metody `save` i `restore`.

Rozwiązanie 1.

Implementacja klasy `Saveable` implementującej metody `save` i `restore`.

Przykład

```
class Ksiazka < Saveable  
end
```

```
obj = Ksiazka.new  
obj.restore({"autor"=> "Orzeszkowa", "tytul"=> "Nad Niemnem"})
```

Rozwiązanie 2: zarządca

```
module Zarządca
  def fabryka(klasa, źródło)
    case klasa
      when "Ksiazka"
        obj = Ksiazka.new
      when "Figura"
        obj = Figura.new
      else obj = Pusty.new
    end
    for varname in źródło.keys
      obj.instance_variable_set(varname, źródło[varname])
    end
    return obj
  end
end
```

Ciąg dalszy

```
def save(obj)
  puts "Obiekt klasy #{obj.class}\n"
  puts "Zmienne #{obj.instance_variables}"
  for var in obj.instance_variables:
    puts "#{var}: #{obj.instance_variable_get(var)}"
  end
end
end
```

Rozwiązanie 3: mix-ins!!!

```
module Persistence
```

```
  def save
```

```
    puts "Obiekt klasy #{self.class}\n"
```

```
    puts "Zmienne #{self.instance_variables}"
```

```
    for var in self.instance_variables:
```

```
      puts "#{var}: #{self.instance_variable_get(var)}"
```

```
    end
```

```
  end
```

```
  def restore(source)
```

```
    for key in source.keys
```

```
      self.instance_variable_set(key, source[key])
```

```
    end
```

```
  end
```

```
end
```

Zastosowanie

```
class Ksiazka
  include Persistence
  def initialize(store)
    self.restore(store)
  end
end
```

```
obj = Ksiazka.new({"autor"=> "Breza", "tytul"=> "Urząd"})
```

Zalety programowania dynamicznego

Przykład w Javie

```
class Ksiazka {  
    public String tytuł;  
    public String autor;  
}
```

W bazie danych mamy

tytuł	autor
Brama	Breza
Ciotka	Bryll
Castorp	Huelle

Zmiana wymagań klienta

Przykład w Javie

```
class Ksiazka {  
    public string tytul;  
    public string autor;  
}
```

W bazie danych mamy

tytul	autor	wydanie
Brama	Breza	3
Ciotka	Bryll	1
Castorp	Huelle	4

Zmiany

- zmiana schematu bazy danych;
- zmiana implementacji wszystkich aplikacji korzystających z tej bazy danych.

Zapisanie stanu całej aplikacji

Jak dostać się do wszystkich obiektów aplikacji?

Rozwiązanie

```
ObjectSpace.each_object { |o| puts o.inspect }
```

Rozwiązanie

```
ObjectSpace.each_object { |o| puts o.inspect }
```

```
ObjectSpace.each_object(Fixnum) { |o| puts o.inspect }
```

Plan wykładu

- 1 Introspekcje (refleksje)
  - Duck typing w praktyce
  - Refleksje w praktyce: problem trwałości obiektów
  - Inne mechanizmy refleksji
- 2 Wzorce projektowe Template i Strategy
- 3 Projekt końcowy

Zapisywanie i odtwarzanie obiektu — przypomnienie

Wersja z dziedziczeniem

```
class Saveable
  def save
  end
  def restore
  end
end
```

Wersja z Zarządcą

```
class Zarzadca
  def save(obj)
  end
  def restore
  end
end
```

Wersja mix-inowa (tylko Ruby i kilka innych języków)

```
module Persistence  
end  
  
class Ksiazka  
  include Persistence  
end
```

Programy konsolowe

Schemat

```
bool done = false
while (!done)
{
    string str = Console.In.ReadLine();
    Console.Out.WriteLine("Napisano: {0}\n", str);
}
Console.Out.WriteLine("Koniec");
```

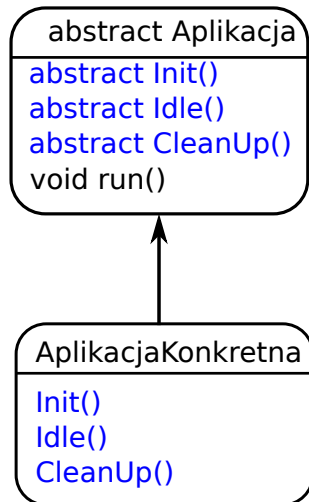

Schemat aplikacji konsolowej

Wzorec Template Method

```
public abstract class Aplikacja
{
    protected bool isDone = false
    protected abstract void Init();
    protected abstract void Idle();
    protected abstract void CleanUp();

    public void Run()
    {
        Init();
        while (!isDone)
            Idle();
        CleanUp();
    }
}
```


Zastosowania

```
public class PrawdziwaAplikacja : Aplikacja
{
    public static void Main()
    {
        new PrawdziwaAplikacja().Run();
    }
}
```

Zastosowania

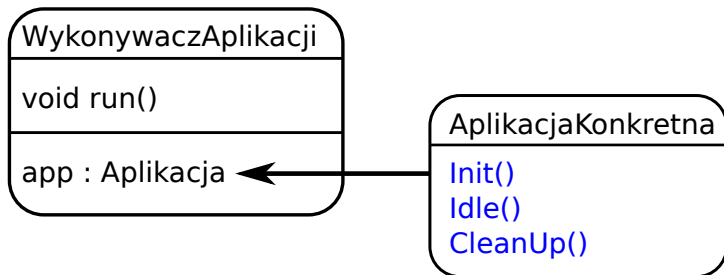
```
public class PrawdziwaAplikacja : Aplikacja
{
    public static void Main()
    {
        new PrawdziwaAplikacja().Run();
    }
    protected override void Init() { ... }
    protected override void Idle() { ... }
    protected override void CleanUp() { ... }
}
```

Refleksja nad rozwiązaniem

Czy to uproszczenie czy skomplikowanie problemu?

Inne rozwiązanie: wzorec Strategia

```
public class WykonywaczAplikacji
{
    private Aplikacja app;
    public WykonywaczAplikacji(Aplikacja app)
        this.app = app;
    }
    public void run()
    {
        this.app.Init();
        while (!this.app.Done())
            this.app.Idle();
        this.app.CleanUp();
    }
}
```


Co to jest Aplikacja

```
public interface Aplikacja
{
    void Init();
    void Idle();
    void CleanUp();
    bool Done();
}
```


Ocena rozwiązań

- wzorzec Template Method jest prostszy;
- wzorzec Strategy jest elastyczniejszy;
- we wzorcu Strategia mniej interesują nas szczegóły klasy konkretnej.

Przypomnienie: implementacja wątków w Javie

Dziedziczenie (wzorec *Template*)

```
public class Aplikacja extends Threads {  
    public void run() { ... }  
}
```

```
Aplikacja app = new Aplikacja();  
app.start();
```

Składanie (wzorec *Strategy*)

```
public class Aplikacja implements Runnable {  
    public void run() { ... }  
}
```

```
Thread app = new Thread(new Aplikacja());  
app.start();
```

Plan wykładu

- 1 Introspekcje (refleksje)
  - Duck typing w praktyce
  - Refleksje w praktyce: problem trwałości obiektów
  - Inne mechanizmy refleksji
- 2 Wzorce projektowe Template i Strategy
- 3 Projekt końcowy

O czym ma być projekt

Co się chce ;)

W jakim języku programowania

Dowolny obiektowy, nie musi to być ani C[‡], ani Java ani Ruby.

Wielkość projektu

Jak duży ma być program

Przynajmniej **siedem** zaimplementowanych klas.

Co się składa na projekt

Prezentacja na zajęciach

Predstawienie analizy obiektowej za pomocą diagramu klas.

Co się składa na projekt

Prezentacja na zajęciach

Predstawienie analizy obiektowej za pomocą diagramu klas.

Na koniec w sesji

- ❶ Analiza obiektowa (pisemnie)
  - ❶ spis klas, które implementuje program wraz z jednoakapitowym opisem roli klasy w systemie;
  - ❷ diagram klas;
  - ❸ użyte wzorce projektowe.
- ❷ pliki źródłowe;
- ❸ wersja skompilowana.